FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT MICHAEL B. ELMER

föredraget den 10 december 1996 *

1. Cour de cassation, Frankrike, har i detta mål begärt att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande beträffande tolkningen av EEG-fördragets regler om tillhandahållande av tjänster som hänger samman med kapitalrörelser.

De faktiska omständigheterna i målet och den nationella lagstiftningen

2. Bakgrunden till målet består i att Banque H. Albert de Bary et Cie (nedan kallad Bary et Cie), som är en nederländsk bank med säte i Amsterdam, och som i Nederländerna har auktorisation för banktjänster och även för att bevilja inteckningslån, den 29 november 1984 beviljade det franska bolaget Société civile immobilière Parodi (nedan kallat Parodi) ett inteckningslån på 930 000 DM.

3. Parodi väckte den 13 mars 1990 talan mot Bary et Cie och yrkade ogiltigförklaring av låneavtalet och betalning av 1 251 380 FF som motsvarar de kostnader Parodi haft i samband med lånet. Parodi anförde till stöd för sitt yrkande att Bary et Cie, vid den tidpunkt då lånet beviljades, inte hade auktorisation för banktjänster i Frankrike på så sätt som krävs i fransk lag.

4. Parodi hänvisade härvid till den franska lag nr 84/46 av den 24 januari 1984 "om utövande av verksamhet som kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut" (nedan kallad den franska lagen), som innehåller följande bestämmelser:

"*Artikel 15*

Innan ett kreditinstitut inleder sin verksamhet skall det erhålla auktorisation från den kommitté för kreditinstitut ...

Kommittén för kreditinstitut skall undersöka om sökanden uppfyller kraven i artiklarna 16 och 17 i denna lag och om företagets rättsliga form är förenlig med utövandet av verksam-

* Originalspråk: danska.

het som kreditinstitut. Kommittén skall härvid ta hänsyn till företagets planerade verksamhet, till de tekniska och finansiella resurser som det avser att använda sig av och till vilka som tillskjuter dess kapital och i förekommande fall borgar för dessa.

Kommittén skall även bedöma om sökanden har förmåga att fullfölja sina utvecklingsplaner på sådana villkor som överensstämmer med dem som den gällande ordningen för finansiella institut förutsätter och som medför en tillräcklig säkerhet för kunderna.

Kommittén kan dessutom avslå en ansökan om auktorisation, om de i artikel 17 nämnda personerna saknar den redlighet som krävs och tillräcklig erfarenhet för att utöva sin verksamhet.

...

Artikel 16

Kreditinstitut skall ha ett kapital som uppgår till minst det belopp som kommittén för banklagstiftning fastställer.

Varje kreditinstitut skall när som helst kunna bevisa att dess tillgångar med ett belopp som åtminstone uppgår till minimikapitalet, överstiger dess skulder.

Filialer till kreditinstitut som har sitt säte utomlands skall kunna visa att det i Frankrike har tillskjutits kapital som åtminstone uppgår till det minimikapital som krävs av kreditinstitut enligt fransk rätt.

Artikel 17

Minst två personer skall svara för att bestämma huvudlinjerna för ett kreditinstituts verksamhet.

Ett kreditinstitut som har sitt säte utomlands skall utse minst två personer på vilka det överlåter uppgiften att bestämma den verksamhet som dess filial i Frankrike skall utöva."

Tolkningsfrågan

5. Cour d'appel de Chambéry ogillade genom dom av den 15 juni 1993 Parodis talan mot Bary et Cie. Parodi överklagade sedan domen till Cour de cassation.

6. Cour de cassation har genom beslut av den 13 juni 1995 förklarat målet vilande och begärt att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande beträffande följande fråga:

"Skall artiklarna 59 och 61.2 i EEG-fördraget tolkas så, att de — för perioden före ikraftträdandet av rådets direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG [1] (nedan kallat andra bankharmoniseringsdirektivet) — förhindrar en nationell lagstiftning enligt vilken det krävs auktorisation för banktjänster, i synnerhet för inteckningslån, när en bank som är etablerad i en annan medlemsstat redan har sådan auktorisation i den medlemsstaten?"

1 — EGT L 386, s. 1.

De relevanta gemenskapsrättsliga bestämmelserna

7. Följande bestämmelser i EEG-fördraget, i den lydelse som det hade år 1984, är relevanta i målet:

"KAPITEL 3

TJÄNSTER

Artikel 59

Inom ramen för nedanstående bestämmelser skall inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen ... avvecklas ... för medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan stat inom gemenskapen än mottagaren av tjänsten.

..."

Artikel 61

...

2. Liberaliseringen av de bank- och försäkringstjänster som är förbundna med kapitalrörelser skall genomföras parallellt med den gradvisa liberaliseringen av rörligheten för kapital.

KAPITEL 4

KAPITAL

Artikel 67

1. I den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa den gemensamma marknadens funktion skall medlemsstaterna under övergångstiden sinsemellan gradvis avskaffa alla restriktioner avseende rörligheten för kapital som tillhör personer bosatta i medlemsstaterna och all diskriminering som grundas på parternas nationalitet eller bostadsort eller på den ort där sådant kapital är placerat.

...

Artikel 69

På förslag från kommissionen ... skall rådet ... utfärda nödvändiga direktiv för att gradvis genomföra bestämmelserna i artikel 67."

8. Vid den för målet relevanta tidpunkten gällde rådets första direktiv om genomförande av artikel 67 i fördraget av den 11 maj 1960 [2], ändrat genom rådets andra direktiv av den 18 december 1962 om utvidgning och ändring av första direktivet om genomförande av artikel 67 i fördraget [3] (nedan kallat det första kapitaldirektivet) [4]. Detta direktiv utfärdades bland annat i enlighet med artiklarna 67 och 69 i fördraget och innehåller följande bestämmelser som är av betydelse i målet:

"*Artikel 3*

1. Om inte annat följer av bestämmelserna i punkt 2 i denna artikel, skall medlemsstaterna bevilja de tillstånd att bedriva valutahandel som är nödvändiga för avslutning

2 — EGT L 43, 1960, s. 921 [fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå].

3 — EGT 9, 1963, s. 62 [fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå].

4 — Vidare skall nämnas att rådets direktiv 73/183/EEG av den 28 juni 1973 om upphävande av begränsningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster vid självständig verksamhet hos banker och andra finansiella institut (EGT L 194, s. 1) och rådets första direktiv 77/780/EEG av den 12 december 1977 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (EGT L 322, s. 30) gällde. Genom det förstnämnda direktivet harmoniserades inte medlemsstaternas lagstiftningar vad gäller rätten att bevilja lån mot pant i fast egendom, och det sistnämnda direktivet rörde enbart frågan om etablering.

eller genomförande av transaktioner och för valutaöverföringar mellan valutainlänningar i medlemsstaterna i samband med de kapitalrörelser som räknas upp i förteckning C i bilaga I till detta direktiv.

2. Om liberaliseringen av dessa kapitalrörelser kan anses hindra genomförandet av en medlemsstats ekonomiska politik, kan denna upprätthålla eller återinföra de valutarestriktioner som gäller då detta direktiv träder i kraft. Medlemsstaten skall rådfråga kommissionen om detta.

...”

I förteckning C i bilaga I uppräknas de kapitalrörelser som omfattas av artikel 3 och nämns bland annat ”Beviljande och återbetalning av mellan- och långfristiga lån och krediter som inte hänger samman med kommersiella transaktioner eller tjänster”.

Av förklaringarna angående denna kategori i bilaga II till direktivet framgår att den bland annat omfattar valutainlänningars beviljande av valutalån och-krediter till valutautlänningar, inklusive mellanfristiga (1-5 år) och långfristiga (över 5 år) lån och krediter som beviljas av ett finansiellt institut.

Förfarandet vid domstolen

9. Bary et Cie anser att den franska lagen innebär särbehandling av kreditinstitut som är etablerade i andra medlemsstater än Frankrike gentemot kreditinstitut som är etablerade i Frankrike. Frågan som har ställts skall därför besvaras på så sätt att bestämmelserna i artiklarna 59 och 61.2 i fördraget skall tolkas så, att de utgör hinder för en sådan lagstiftning som den franska.

10. Den belgiska regeringen har anfört att det vid den tidpunkt som är relevant i målet antagligen var möjligt för en medlemsstat att kräva att ett kreditinstitut, som redan hade godkänts i hemlandet, även skulle godkännas i den medlemsstat där det tillhandahöll sina tjänster, men att ett sådant krav likväl kunde ställas upp endast om detta var nödvändigt för att skydda mottagaren av tjänsterna. Det kan emellertid inte anses nödvändigt att kräva auktorisation i samband med utlåning till ett bolag, för att skydda detta bolag. Frankrike har dock kunnat använda sig av undantagsbestämmelsen i artikel 3.2, jämförd med förteckning C i bilaga I, i det första kapitaldirektivet, enligt vilken medlemsstaterna har rätt att upprätthålla restriktioner för vissa kapitalrörelser, bland annat inteckningslån.

11. Den franska regeringen har gjort gällande att reglerna om frihet att tillhandahålla tjänster skall tolkas så, att de vid den tidpunkt som är relevant i målet inte utgjorde hinder för en sådan nationell lagstiftning som den franska, eftersom det är nödvändigt att skydda låntagaren även vid beviljande av inteckningslån, och eftersom detta skydd vid dåvarande tidpunkt inte kunde anses ha tillvaratagits i hemlandet. Den franska regeringen har vidare under förhandlingen förklarat att etablering av en filial i Frankrike inte utgjorde ett villkor för att ett kreditinstitut som var etablerat i en annan medlemsstat kunde få auktorisation för kreditgivningsverksamhet i Frankrike. Frankrike hade vid den relevanta tidpunkten använt sig av rätten enligt artikel 3.2, jämförd med förteckning C i bilaga I, i det första kapitaldirektivet att upprätthålla restriktionen för bland annat inteckningslån, och reglerna om tjänster kunde följaktligen inte tillämpas i den utsträckning som det var fråga om sådana restriktioner i enlighet med artikel 61.2 i fördraget.

12. Kommissionen och Förenade kungariket anser att fördragsbestämmelserna om frihet att tillhandahålla tjänster inte utgör hinder för ett krav på auktorisation i den medlemsstat i vilken tjänsten tillhandahålls, om kravet utan åtskillnad tillämpas på inhemska personer som tillhandahåller tjänster och personer från andra medlemsstater som tillhandahåller tjänster, om dessa hänsyn inte på förhand har tillvaratagits genom reglerna i hemlandet och om det inte är möjligt att nå samma resultat genom åtgärder som innebär en lindrigare restriktion. Kommissionen har vidare vid sammanträdet förklarat att det framgår av kommissionens arkiv att Republiken Frankrike i viss utsträckning hade använt sig av undantagsbestämmelsen i artikel 3.2, jämförd med förteckning C i bilaga I, i det första kapitaldirektivet enligt vilken medlemsstaterna har rätt att upprätthålla restriktioner för vissa kapitalrörelser, inklusive inteckningslån, så att kapitalrörelserna i samband med inteckningslån inte var helt liberaliserade i Frankrike.

Ställningstagande

13. En banks utlåning till en låntagare i en annan medlemsstat skall antas utgöra en tjänst som hänger samman med en kapitalrörelse. Enligt artikel 61.2 i direktivet skall liberaliseringen av de av banktjänsterna som hänger samman med kapitalrörelserna genomföras parallellt med den gradvisa liberaliseringen av rörligheten för kapital. Avskaffandet av restriktionerna för kapitalrörelser följer inte direkt av artikel 67 i fördraget utan av direktiv som har utfärdats av rådet med stöd av artikel 69. [5]

5 — Se dom av den 11 november 1981 i mål 203/80, Casati (Rec. 1981, s. 2595), punkt 8— 13.

14. Fördragets bestämmelser om tjänster är således enbart tillämpliga på banktjänster som hänger samman med kapitalrörelser inom ramen för liberaliseringen av den ifrågavarande formen för kapitalrörelser, — se domstolens dom av den 14 november 1995 i mål C-484/93, Svensson och Gustafsson [6] (nedan kallad domen i målet Svensson), punkt 11. Detta mål rörde frågan om en nationell lagstiftning var förenlig med gemenskapsrätten när det föreskrevs att statligt räntebidrag för bygglån kunde beviljas endast om lånet hade upptagits i ett kreditinstitut som var etablerat i ifrågavarande medlemsstat. Domstolen bedömde först om ifrågavarande kapitalrörelser — inteckningslån — hade liberaliserats. Eftersom det vid den relevanta tidpunkten förhöll sig på det sättet, tillämpade domstolen härefter fördragets regler om både tjänster (artikel 59) och kapital (artikel 67) på ifrågavarande regler om räntebidrag för inteckningslån.

15. Vid den tidpunkt som är relevant i det föreliggande målet bestod den gemenskapsrättsliga lagstiftningen om liberalisering av kapitalrörelserna endast av det första kapitaldirektivet. Genom artikel 3.1 i detta direktiv liberaliseras de kapitalrörelser som framgår av förteckning C i bilaga I till direktivet, så att medlemsstaterna åläggs att bevilja nödvändiga tillstånd att bedriva valutahandel. Kategorin "Beviljande och återbetalning av mellan- och långfristiga lån och krediter som inte hänger samman med kommersiella transaktioner eller tjänster" nämns i förteckning C i bilaga I och omfattas således av artikel 3. I enlighet med bilaga II, VIII A, omfattar denna kategori bland annat beviljande av mellan- och långfristiga (det vill säga över 1 år) lån och krediter från finansiella institut. Således kan antas att mellan- och långfristiga lån som bankerna beviljar, inklusive inteckningslån, omfattas av den liberalisering av dessa kapitalrörelser som följer av artikel 3.1 i direktivet. Artikel 59 i fördraget om frihet att tillhandahålla tjänster är således tillämplig på beviljande av sådana lån i enlighet med artikel 61.2 i fördraget.

16. Den hänskjutande domstolen har enbart begärt domstolens tolkning av artiklarna 59 och 61.2 och följaktligen kan anföras att det inte är nödvändigt att ta ställning till om situationen även skulle kunna bedömas enligt fördragets artikel 67 om rörlighet för kapital. I den ovan nämnda domen i målet Svensson hänvisade domstolen till både artikel 59 och artikel 67 — som i det målet hade nämnts i begäran om förhandsavgörande — och tolkade dessa bestämmelser på samma sätt. Att samtidigt nämna båda artiklarna stämmer antagligen bäst överens med att det i artikel 61.2 konstateras att sådana tjänster skall liberaliseras "parallellt med" den gradvisa liberaliseringen av rörligheten för kapital. Oberoende av att den hänskjutande domstolen endast har hänvisat till reglerna om tjänster anser jag att det är mest konsekvent att

6 — REG 1995, s. I-3955.

domstolen i sin dom i detta mål även hänvisar till reglerna om rörlighet för kapital.

17. Vid den tidpunkt som är relevant i målet hade det ännu inte skett någon tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftningar om ifrågavarande tjänster, vilket skulle innebära att situationen borde bedömas enligt sådana harmoniserade regler i stället för fördragets allmänna regler i artiklarna 59 och 67 om friheten att tillhandahålla tjänster som hänger samman med kapitalrörelser. En sådan harmonisering skedde först när det andra banksamordningsdirektivet genomfördes vid en tidpunkt som ligger betydligt senare i tiden än den tidpunkt som är relevant i förevarande mål.

18. Domstolen har i domen av den 25 juli 1991 [7] fastslagit följande i fråga om det närmare innehållet i förbudet i artikel 59 mot hinder för friheten att tillhandahålla tjänster:

"artikel 59 i fördraget [kräver inte enbart att] all särbehandling skall avskaffas som missgynnar en person som tillhandahåller tjänster på grund av hans nationalitet, men också att alla restriktioner — även om de utan åtskillnad tillämpas på inhemska personer som tillhandahåller tjänster och medborgare i andra medlemsstater som tillhandahåller tjänster — skall avskaffas som kan utgöra hinder för eller på annat sätt skada den verksamhet som utövas av en person som tillhandahåller tjänster och har sitt säte i en annan medlemsstat där han har auktorisation att tillhandahålla motsvarande tjänster".

19. Det krav på auktorisation till kreditverksamhet som ingår i den franska lagen kan enligt min uppfattning hindra eller snedvrida den utlåning till låntagare i Frankrike som utövas av kreditinstitut som är rättsenligt etablerade i andra medlemsstater. En sådan nationell regel som den franska kan således enligt min uppfattning anses innebära en restriktion av friheten att tillhandahålla tjänster som hänger samman med kapitalrörelser. [8]

20. Detta betyder emellertid inte att en sådan regel som den franska inte är förenlig med fördraget. Det följer nämligen av domstolens fasta rättspraxis [9] att

"med hänsyn till vissa tjänsters särskilda beskaffenhet, [kan] ... särskilda krav som ställs på personer som tillhandahåller tjänster [inte] anses oförenliga med fördraget, i den mån de är motiverade för tillämpningen av regler som gäller för sådan verksamhet. Friheten att tillhandahålla tjänster, som är en av de grundläggande principerna i fördraget, kan dock endast inskränkas genom bestämmelser som är berättigade av hänsyn till det

7 — Mål C-76/90, Säger (Rec. 1991, s. I-4221).

8 — Se dom av den 3 december 1974 i mål 33/74, Van Binsbergen (Rec. 1974, s. 1299).

9 — Dom av den 17 december 1981 i mål 279/80, Webb (Rec. 1981, s. 3305), punkt 17.

allmänna intresset och som omfattar varje person eller företag som utövar verksamhet inom mottagarstatens territorium, i den mån detta allmänna intresse inte redan skyddas genom de bestämmelser som den som tillhandahåller en tjänst omfattas av i den medlemsstat där han är etablerad.

...

En sådan åtgärd [avseende auktorisation/tillstånd] skulle dock gå utöver det eftersträvade syftet, om de krav som ställs för utfärdandet av ett tillstånd endast skulle vara en upprepning av kraven på dokumentation och säkerhet som ställs i etableringsstaten. Iakttagandet av principen om frihet att tillhandahålla tjänster kräver dels att den medlemsstat i vilken tjänsten skall utföras, vid behandlingen av ansökningarna om tillstånd och vid beviljandet av dem inte gör någon åtskillnad på grund av nationaliteten eller etableringsorten för den som tillhandahåller tjänsten, dels att den tar hänsyn till de krav på dokumentation och säkerhet som den som tillhandahåller tjänsten redan har uppfyllt för att få utöva sin verksamhet i den medlemsstat i vilken han är etablerad." [10]

21. Domstolen har upprepat denna princip i ett antal mål som har rört försäkringssektorn (de så kallade coassurance-målen) [11] genom att fastställa att det

"med hänsyn till vissa tjänsters speciella karaktär inte [kan] anses vara oförenligt med fördraget att särskilda krav ställs på dem som tillhandahåller tjänster när kraven grundas på regler som rör dessa former för tjänster. Friheten att tillhandahålla tjänster, som är en av de grundläggande principerna i fördraget, kan dock endast inskränkas genom bestämmelser som är berättigade av hänsyn till det allmänna intresset och som omfattar varje person eller företag som utövar en verksamhet inom mottagarlandets territorium och endast i den utsträckning som dessa hänsyn inte redan skyddas genom de bestämmelser som den som tillhandahåller en tjänst omfattas av i den medlemsstat där han är etablerad. Ett av kraven består dessutom i att kraven är objektivt nödvändiga för att säkerställa iakttagandet av de regler som gäller för ifrågavarande yrke och för att skydda de hänsyn som tillvaratas genom reglerna."

22. Hänsynen till konsumentskyddet, som den franska regeringen har nämnt, kan utan tvivel anses väga tungt och kan enligt domstolens fasta rättspraxis användas för att motivera vissa begränsningar av friheten att tillhandahålla tjänster. [12] Konsumenter definieras ju i allmänhet som fysiska personer som i en transaktion uppträder med avsikter

10 — Den ovan nämnda domen i målet Webb, punkt 20.

11 — Dom av den 4 december 1986 i mål 205/84, kommissionen mot Tyskland (Rec. 1986, s. 3755), punkt 27, i mål 252/83, kommissionen mot Danmark (Rec. 1986, s. 3713), i mål 220/83, kommissionen mot Frankrike (Rec. 1986, s. 3363) och i mål 206/84, kommissionen mot Irland (Rec. 1986, s. 3817).

12 — Se bland annat dom av den 24 mars 1994 i mål C-275/92, Schindler (Rec. 1994, s. I-1039), punkt 58.

som kan anses ligga utanför deras näringsverksamhet eller yrkesområde. [13] Medlemsstaternas rätt att begränsa friheten att tillhandahålla tjänster, som hänger samman med kapitalrörelser för att skydda svagare parter i avtalsförhållanden, kan emellertid inte vara begränsad till personer, som omfattas av denna snävare definition, utan måste också kunna vara avsedd att skydda andra personer vilka som låntagare kan utsättas för oskäliga avtalsvillkor.

23. Parodi är inte någon fysisk person utan ett fastighetsförvaltningsbolag vars situation inte beskrivs närmare i målet i övrigt. Den franska regeringen har under förhandlingen förklarat för domstolen att det i Frankrike finns många former för fastighetsförvaltningsbolag och att det till exempel är möjligt för en familj att bilda ett sådant bolag för att bygga en bostad för familjemedlemmarna. Personer som leder sådana familjeföretag skiljer sig enligt min uppfattning inte nödvändigtvis från vanliga konsumenter och kan således inte utan vidare förväntas inneha sådana kunskaper att de kan överskåda lånevillkoren.

13 — Se i detta avseende artikel 1.2 a i rådets direktiv 87/102/EEG av den 22 december 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter, som har ändrats genom rådets direktiv 90/88/EEG av den 22 februari 1990 om ändring av direktiv 87/102/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter (EGT L 61, s. 14). Direktivet utgör för övrigt inte hinder mot att medlemsstaterna utvidgar tillämpningen av direktivets regler till att även gälla andra än konsumenter.

24. Domstolen har enbart knapphändiga upplysningar om det närmare föremålet för den franska lagstiftningens krav på auktorisation, inklusive den praxis som ifrågavarande myndigheter följde i förhållande till banker i andra medlemsstater. Jag skall dock betona att de franska reglerna om för auktorisation för banktjänster inte omedelbart förefaller innehålla några regler speciellt för att skydda konsumenter och låntagare, utan snarare verkar avse olika aspekter av det som kallas försiktighetskontroll som skall säkerställa bankernas solvens i förhållande till spararna. Dessa aspekter kan förmodligen antas även ha blivit tillvaratagna av de behöriga myndigheterna i Nederländerna i samband med att de beviljade Bary et Cie auktorisation för banktjänster där.

25. Även om de knapphändiga upplysningar som föreligger således skulle kunna tyda på att de franska kraven på auktorisation står i strid med artiklarna 59 och 67 i fördraget, anser jag att det ankommer på den nationella domstolen att pröva om det i detta fall förelåg sådana tvingande hänsyn vad gäller skyddet av Parodi att den franska regeringen i enlighet med gemenskapsrätten var berättigad att kräva att Bary et Cie skulle ha auktorisation för banktjänster i Frankrike för att kunna bevilja inteckningslån till Parodi, med beaktande av i vilken utsträckning kontrollen enligt den franska lagstiftningen redan hade tillvaratagits enligt den nederländska lagstiftningen. Jag anser därför att svaret skall utfor-

mas i enlighet med vad som föreslagits av kommissionen och Förenade kungariket.

26. Den franska regeringen har vid sammanträdet förklarat att Republiken Frankrike vid den relevanta tidpunkten hade använt sig av undantagsbestämmelsen i artikel 3.2 i det första kapitaldirektivet och upprätthållit valutarestriktioner för utländsk valuta motsvarande över 50 miljoner FF. Kommissionen har bekräftat att det även förefaller framgå av kommissionens arkiv att Frankrike hade använt sig av möjligheten att upprätthålla valutarestriktioner.

I den utsträckning som Frankrike rättsenligt har upprätthållit vissa begränsningar för valutarörelser följer det av den ovanstående tolkningen av artikel 61.2 i fördraget att det franska kravet på auktorisation innebär något åsidosättande av fördragets bestämmelser om fri rörlighet för banktjänster som hänger samman med kapitalrörelser — se härvid dom av den 21 september 1988 i mål 267/86, Van Eycke. [14]

Även om den franska regeringens uppgifter om siffermässiga gränser för valutarestriktionerna läggs till grund, saknar detta betydelse för avgörandet av det konkreta målet där lånebeloppen var klart mindre. Jag anser emellertid att domstolen skall överlåta det på den nationella domstolen att ta ställning till i vilken utsträckning Republiken Frankrike rättsenligt hade upprätthållit valutarestriktioner i enlighet med artikel 3.2 i det första kapitaldirektivet. Domstolen har saknat möjlighet att gå igenom de relevanta bestämmelser och handlingar som inte har åberopats vid domstolen. På denna punkt är det i verkligheten fråga om att tolka nationell rätt och om konkret rättstillämpning.

27. Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag att domstolen skall besvara frågan på följande sätt:

Artikel 61.2 i EEG-fördraget jämförd med bestämmelserna i både artikel 3.1 och bilaga I lista C till rådets första direktiv av den 11 maj 1960 om genomförande av

14 — Rec. 1988, s. 4769.

artikel 67 i fördraget ändrat genom rådets andra direktiv av den 18 december 1962 om komplettering och ändring av det första direktivet om genomförande av artikel 67 i fördraget skall tolkas så, att artiklarna 59 och 67 i fördraget vilka avser fritt tillhandahållande av tjänster avseende kapitalrörelser, före ikraftträdandet av rådets direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG, var tillämpliga på medel- och långfristiga lån och krediter som beviljas av finansiella institut, i den utsträckning medlemsstaten i fråga inte hade infört några valutarestriktioner för sådana lån och krediter med tillämpning av artikel 3.2 i det först nämnda direktivet.

Bestämmelserna i artiklarna 59 och 67 i EEG-fördraget skall tolkas så, att de utgör hinder för att det i en medlemsstat finns nationell lagstiftning som endast tillåter en bank som har sitt säte i en annan medlemsstat, där den har auktorisation för banktjänster, för utlåning till låntagare som har sitt säte eller är bosatta inom dess territorium om denna bank först har erhållit auktorisation för sin verksamhet som kreditinstitut inom medlemsstatens territorium, om inte denna auktorisation

— krävs av varje person eller bolag som utövar en sådan verksamhet inom denna medlemsstats territorium,

— är berättigad med hänsyn till ett allmänt intresse som inte tillgodoses genom de bestämmelser som gäller för de personer som tillhandahåller tjänster i den medlemsstat där dessa är etablerade och

— är objektivt nödvändig för att säkerställa efterlevnaden av de tillämpliga reglerna på området i fråga och för att skydda de intressen som dessa regler är avsedda att skydda, om samma resultat inte kan uppnås genom lindrigare restriktioner.